

OCHTENDBESPREKING op maandag 2 januari 1961

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

PH.BVD heeft vrijdag op het CVIN medegedeeld, dat wij een stuk hadden geproduceerd dat hij reeds aan de Voorzitter, de BID en Buitenlandse Zaken heeft overhandigd. was afwezig met vakantie en wist van niets.

Vervolgens kwam de vraag: Wat zal er worden van het maandoverzicht, waarop PH.BVD heeft gezegd dat wij dit wel zullen bepalen, want dat Buitenlandse Zaken daar alleen in de functie van klankbord aan mee werkt.
H.D vraagt of de heer deze kwestie nog op Bureau Oost-Aziatische Zaken aanpakt - misschien dat wij daar meer succes hebben.

- H.B. deelt mede -

H.B deelt mede, dat de vriend van Paul de Groot, de Minister van Landbouw van de Sowjet Unie, uitgerangeerd is en opdracht heeft gekregen om het zelf te gaan doen in Kazakstan.

KB/N deelt mede, dat een lid van het Partijbestuur van de Joegoslavische communistenbond, volgens berichten in Nederland is om besprekingen te voeren met politieke figuren van de SWP en misschien ook de PSP. Wij hebben nog geen nadere gegevens, aldus KB/N.

H.D wil graag met PH.BVD spreken over , die de vaste commissie voor de Emigratie heeft ingeschakeld. De secretaris van deze commissie, de heer , heeft inlichtingen gevraagd aan het Commissariaat voor de Emigratie. Vanmiddag komt bij DVE om te zien wat er aan de commissie verteld kan worden. PH.BVD zal trachten de heer vanochtend op te bellen.

2 januari 1961.

OCHTENDEBESPREKING op dinsdag 3 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KK~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.G~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~ 8
Afwezig : H.BVD

PH.BVD deelt mede, dat Mr. niet te bereiken was.

PH.BVD is vorige week bij geweest om te zeggen dat wij beslist
Jhr. willen inschakelen als de man die a) niet gecommitteerd
is, b) op de hoogte is van de omstandigheden en c) omdat hij weg gaat.
Tegen de verwachting van Buitenlandse Zaken bleek de heer ineens
te zijn gearriveerd, zodat hij donderdag hier komt voor een briefing.

- H.B ziet -

OCHTENDBESPREKING op woensdag 4 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.EA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

KB/N geeft een nadere toelichting op zijn dagrapport.

PH.BVD deelt mede naar aanleiding van het bovenstaande, dat de hotelcontrole op de vergadering van de I.D.'s ook nog even ter sprake is gebracht.

H.B leest naar aanleiding van het voorgaande een artikel voor uit De Volkskrant over de aanhouding van zeven Haagse jongens in de leeftijd van zestien tot achttien jaar, die verdacht van spionage enkele dagen in het huis van bewaring in Breda opgesloten zijn geweest.

H.C was hierover al ingelicht door de heer van KO daar deze was opgebeld door de redacteur van De Volkskrant, die om nadere inlichtingen had gevraagd. Aangezien het geval bij ons niet bekend was, heeft PH.C de Marechaussee opgebeld.

- Geconstateerd -

Geconstateerd wordt, dat de Marechaussee ons dus weer niet heeft ingelicht, hoewel daarvoor voldoende tijd was aangezien de jongens vier dagen zijn aangehouden. Achteraf blijkt dan wel dat er van spionage geen sprake is, maar dat neemt niet weg dat de Marechaussee ons toch een voorlopige telefonische mededeling had kunnen doen.

H.D vindt deze gang van zaken niet zo vreemd, daar de Marechaussee deze zaak toch eerst moet uitzoeken. Verder meent H.D dat op deze wijze onze Dienst gespaard blijft voor kritiek op bepaalde activiteiten die haar anders weer in de schoenen geschoven had kunnen worden.

Na enige discussie constateert PH.BVD dat het criterium voor de Marechaussee moet zijn alles te melden wat van belang voor ons zou kunnen zijn.

PH.BVD deelt mede dat hij met H.KCP heeft afgesproken dat hij naar zal gaan om inlichtingen in te winnen over de kwestie aan de grens bij Venlo. Het bezoek van H.KCP zal alleen informatief zijn en PH.BVD verzoekt H.C om mee te gaan om mogelijk ook de andere gevallen naar voren te brengen.

H.C meent dat eerst een vooroverleg met KCP noodzakelijk is.

H.B leest in De Waarheid dat een lid van de Belgische communistische partij op de nieuwjaarsvergadering in Krasnapolski te Amsterdam gesproken heeft.

Verder leest H.B dat het vrijwel zeker is dat het Moskouse circus naar Nederland zal komen.

H.KA heeft H.D een brief ter hand gesteld van de ^{Secretaris-Generaal} Secretaris-Generaal van Buitenlandse Zaken, gericht aan de Minister-President, waarin de suggestie wordt gedaan om het laboratorium van professor tot "verboden plaats" te laten verklaren.

De aanwezigen zijn het er over eens, dat men op deze manier de verkeerde weg aan het inslaan is.

H.KA zegt, dat er op zeer korte termijn een memo opgesteld dient te worden ten behoeve van de Minister van Binnenlandse Zaken, voordat deze zaak a.s. vrijdag in de Ministerraad behandeld wordt.

PH.BVD zal de brief lezen en verzoekt H.D om het nodige materiaal voor de op te stellen nota te verzamelen.

4 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op donderdag 5 januari 1961

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.XA~~ - ~~QWJ~~ - H.B - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~

Notulen gisteren:

- 1.
- 2.
3. H.D zou gaarne aanvulling zien op blz. 2, 7e regel achter zaak, met "die in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de betrokken commandant is".....

PH.BVD werd aan het begin van de ochtendbespreking opgebeld door juffrouw . Zij had gehoord, dat PH.BVD hedenmorgen om 12 uur bij de Minister zou zijn om de nota behelzende het standpunt van de Dienst over het verklaren tot "verboden plaats" van het laboratorium van professor , te overhandigen. Juffrouw meende dat PH.BVD dan ook zou kunnen spreken over de circulaire die de Minister van Binnenlandse Zaken zou willen laten uitgaan aan de Secretarissen-Generaal naar aanleiding van PH.BVD heeft juffrouw medegedeeld, dat door ons een concept-nota zou worden opgesteld en dat hij deze dan aan de Minister zal voorleggen. PH.BVD verzoekt H.D om door PH.D een dergelijke circulaire te laten opmaken.

PH.BVD heeft van CS het rapport over (Cairo) ontvangen. Vanmorgen komt de heer bij hem, maar PH.BVD wilde hem dit rapport niet laten lezen. Wel wilde hij het rapport aan de heer geven. H.C merkt op, dat er mogelijk nog een D-aspect in zit.

- H.B leest -

H.B. leest in De Waarheid, dat er in Luxemburg een partijcongres is gehouden. De vertegenwoordiger van de CPSU, GORKIN, gaf een verhandeling over de neutraliteitspolitiek van de Sowjet Unie.

5 januari 1961

2

y

OCHTENDBESPREEKING op vrijdag 6 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : H.BVD

Men komt te spreken over de lijst van telefoonaansluitingen in bijzondere omstandigheden, welke B, C en ook D aangaat. Deze aangelegenheid zal aan het COBO worden voorgelegd.

H.C deelt mede, dat er bericht is binnengekomen van de heer van Justitie over het volgende:

De Technische Hogeschool in Eindhoven zou 19 vacatures hebben op de afdeling Electronica en men is bezig Oostenrijkers te werven. Vijf zijn reeds aangenomen. heeft gevraagd a) of wij hier bezwaar tegen hadden, hetgeen wij in principe natuurlijk niet kunnen hebben en b) hoe het zit met de checkingen en of veiligheidsverhoren moeten plaatsvinden van de heren die uit Oostenrijk hier komen.

H.D gelooft niet dat dit een zaak is die ons aangaat. De universiteit is geen beveiligd object en de electronica als zodanig ook niet en volgens H.D is nul plus nul nog steeds niet één.

H.C heeft het volledige rapport van CS over het gesprek met Jhr. nog niet binnen. Laatstgenoemde heeft alles verteld, maar niet dan nadat

CS hem desgevraagd had gezegd, dat de B.V.D. alleen diè zaken over gesprekken met Buitenlandse Zaken-ambtenaren aan Buitenlandse Zaken doorgeeft, die voor de security van de post relevant zijn.

H.B is gisteren bij Dr. geweest, ook in verband met het gesprek over het eerste hoofdstuk van het Maandoverzicht dat vanmiddag zal plaatsvinden in bijzijn van en .

1.

2.

3. H.B heeft toen verteld dat Van Tuyll, Kist en hij, , de enigen waren die over de aard van de bron zijn ingelicht en dat het ook tot deze

- kring -

kring beperkt dient te blijven.

zag aankomen dat vrijdagmiddag weer hetzelfde verschil van mening aan de dag zou treden, tenzij Van Tuyll er een stokje voor zou steken en zijn stem zou doen gelden. H.B. heeft verteld dat PH.BVD hier bij Van Tuyll op aan heeft gedrongen, maar natuurlijk niet in de hand heeft, of hij het ook doet. vond het een merkwaardig idee, dat de B.V.D. met de mathematische zekerheden op deze bespreking zal verschijnen en dat Buitenlandse Zaken deze weer kalm zal ontkennen. Hij dacht dan ook dat het vanmiddag wel mis zou lopen en hij kon zich voorstellen dat de B.V.D. het niet langer neemt.

PH.BVD zegt dat wij het standpunt moeten innemen dat als Buitenlandse Zaken het niet met ons eens is, het maandoverzicht uitgaat zonder hun hulp.

H.B. deelt mede tegen RAB gezegd te hebben, dat hij het maar langs zich heen moet laten lopen en de door PH.BVD aangegeven lijn moet volgen.

4. Wij kunnen echter niet zo blijven doorgaan en als Van Tuyll niets doet, had H.B. tegen gezegd, ben ik van plan mijn Dienstleiding te zeggen dat wij niet op deze wijze verder kunnen werken. had hierop gereageerd met de vraag of hij niet iets kon doen om verveling op de vergadering van vanmiddag te vermijden, omdat hij het jammer zou vinden als het tot een breuk kwam. H.B. heeft hem gezegd, dat er volgens hem niets tegen was dat hij bijvoorbeeld met Van Tuyll zou gaan spreken; dat hij echter geen ruzie voorzag, alleen een discontinueren van de samenwerking. H.B. zal nu opbellen en vragen wat hij gedaan heeft. Daarvan zal afhangen of PH.BVD Van Tuyll zal bellen.
5. vond dat wij er niet toe over moesten gaan om andere mensen op Buitenlandse Zaken, behalve van Tuyll, op de hoogte te brengen van de bron, omdat zij ons anders voortdurend zouden uitnodigen de aard van de bron mee te delen. KB/N vindt het al meer dan genoeg nu het ook weet.
6. H.B. deelt tenslotte mede dat zich beklaagde dat het eigenlijk vreemd is dat de enige klant in Nederland voor deze gegevens, Buitenlandse Zaken, ze niet afneemt. H.D. gelooft, dat het voor Buitenlandse Zaken zo moeilijk is omdat zij hun monopoliepositie er aan zien gaan. Zij moeten leren samenwerken met een apparaat als de B.V.D. en dit is een buitengewoon goede oefening, die ze echter niet direct onder de knie hebben.

H.D. deelt mede dat er vannacht een KO-oefening bij de Nederlandse Aardolie Maatschappij is geweest. Dit is de derde oefening; de eerste 2 zijn zonder incidenten verlopen, maar gisterenavond is in strijd met de opdracht gehandeld. Men is namelijk over een hek gekomen van een onbewaakt etablissement, hetgeen uitdrukkelijk verboden was. Zij zijn gegrepen en de NAM was vanochtend nogal verontwaardigd aan de telefoon.

Op vraag PH.BVD zegt H.D. dat de fout niet in de uitvoering, maar in de voorbereiding zit, waarbij hij een voorbeeld aanhaalt van een operatie tegen Buitenlandse Zaken. Het blijkt dat PH.BVD geen rapport van deze oefeningen ontvangt.

PH.BVD zal vanmiddag met H.KO spreken.

PH.BVD kondigt de circulaire aan waarin de Dienstleiding mededeelt, dat OVJ vanaf maandag a.s. met een deel van de taak van de Dienstleiding zal worden belast.

Op vraag van H.B zegt PH.BVD, dat de afspraken die in principe gemaakt zijn over de taakverdeling, vanaf a.s. maandag geldend zijn.

6 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op zaterdag 7 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.E~~ - ~~H.S~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~

H.C deelt mede, dat een ambtenaar van E XIII inzake de kwestie van het hulp verlenen bij het volgen, naar Roermond is gegaan. Hij heeft schriftelijk gerapporteerd dat hij met I.D. en Marechaussee heeft gesproken en dat gebleken is dat deze slecht liggen in deze zaak. De Marechaussee stelde, dat de B.V.D. met van de I.D. moest praten om hem aan het verstand te brengen dat de Marechaussee deze zaak moet behandelen. H.C heeft met CRD afgesproken hier natuurlijk niet op in te gaan, maar gewoon de zaak te leiden en naar behoefte de Marechaussee en I.D. in te schakelen.

PH.BVD deelt mede, dat H.KCP bij de Hoofdcommissaris van Amsterdam is geweest, die toegezegd heeft ditmaal rekening te zullen houden met onze wensen t.a.v. de vervanging van als Hoofd I.D.

PH.BVD is bij Hoofdcommissaris geweest. Deze vertelde dat hij de kans had gegeven stoom af te blazen over de B.V.D., maar dat er alleen uit was gekomen dat er een goede samenwerking met de B.V.D. was. Alleen de heer staat er slecht op. De heer gaf te kennen dat hem bekend was dat er de nodige moeilijkheden geweest waren en zag er de noodzaak van in, dat een goede commissaris gevonden wordt in de plaats van , die met september weggaat.

Op vraag van H.B. zegt PH.BVD, dat hij gisteren Van Tuyll niet heeft kunnen bereiken. Iets moet er gebeurd zijn, aldus H.B, want gisteren was het een heel goede bespreking en de heren en van Buitenlandse Zaken waren niet vervelend, maar welwillend en beleefd en wekten de indruk "bijgelicht" te zijn. De heer had nog gevraagd of wij na het Moskou-bericht nog meer berichten vanuit de Partij hadden gekregen. Dr. had gisterenmorgen nog geen actie genomen en men zou bijna moeten aannemen dat Van Tuyll iets gedaan heeft, want BAB zei dat de houding van de heren haast onverklaarbaar was als niet iemand hun van een zekere voorlichting had gediend. was persoonlijk bij de bespreking aanwezig. Het zou H.B wel interesseren om alsnog te weten wat er nu precies gebeurd is.

H.D komt terug op het verzoek van PH.BVD aan PH.D om een concept-circulaire op te stellen, die Minister Toxopeüs aan de secretarissen-generaal zou doen uitgaan (notulen 5-1-1961). PH.D heeft contact gehad met juffrouw , maar H.D en hij hebben het gevoel dat zij slecht geëquipeerd zijn voor een dergelijk karwei en dat dit eigenlijk door Binnenlandse Zaken zelf gedaan zou moeten worden.

PH.BVD merkt op dat wij daar natuurlijk wel voor zijn geëquipeerd, het gaat over de B.V.D. en het is dus aan ons een concept te maken, dat dan desgewenst door Dr. kan worden gewijzigd.

H.D meent, dat als wij altijd zelf de zaakjes voor Binnenlandse Zaken opknappen, zij nooit op voet van gelijkheid op werkniveau met ons zullen leren spreken en haalt een voorbeeld uit de beveiligings sfeer aan. H.D zal echter het concept laten maken.

7 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op maandag 9 januari 1961

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.RA~~ - ~~OVJ~~ - ~~PH.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

PH.B vestigt de aandacht op een artikel in De Waarheid, waaruit blijkt dat zij bezig zijn onrust te stoken in de levensmiddelenindustrie in de Zaanstreek.

H.C heeft van CS gehoord dat CSI een gesprek heeft gehad met Mr. , de tweede man in Boedapest die weer in het land is. Deze had verteld dat een aantal van zijn kennissen in Nederland is benaderd met nogal intense vragen over hem. Volgens H.C is het niet E IX geweest. zelf vermoedt, dat het de C.P.N. is. is nogal een fel ventje die bovendien contact heeft met KB/N ziet met interesse een eventueel rapport tegemoet. Men kan zich niet voorstellen dat de C.P.N. in hem geïnteresseerd zou zijn.

PH.B komt terug op hetgeen door KB/N is gerapporteerd over anti-telefonische tips (notulen 30-12-1960). Dit heeft blijkbaar geleid tot het opdiepen van een nieuw stuk, dat in De Waarheid wordt afgedrukt, namelijk een verklaring van het College van Curatoren van de Universiteit Amsterdam, waarin professor Ketelaar wordt beschuldigd van financieel wanbeheer in de jaren 1951 - 1952. Dit zou volgens De Waarheid in de doofpot gestopt zijn, omdat professor Ketelaar was belast met het ultra centrifuge project.

PH.B zegt op een opmerking van H.C, dat hij gaarne het rapport van CRD over deze zaak zal ontvangen.

PH.BVD deelt in dit verband mede dat, nadat H.D en hijzelf op 5 januari jl. bij Minister Toxopeüs zijn geweest, de Minister blijkbaar staatssecretaris Van Houten heeft opgebeld en gezegd heeft dat hij bezwaren maakt tegen de formulering. Van Houten heeft hierop onmiddellijk het Bureau Atoomzaken ingeschakeld en 's middags kwam een bedremmelde heer bij H.D.

- Atoomzaken -

Atoomzaken hechte er waarde aan het besluit gauw door de Ministerraad heen te krijgen en de heer had het land dat hij niet tijdig de hindernis B.V.D. had genomen. Enige maanden geleden heeft Mr.Fock verklaard, dat in dat stadium de B.V.D. er niet aan te pas kwam , maar zoals H.D. hem duidelijk heeft gemaakt, men was nu aan de uitvoering bezig en daar moest de B.V.D. wel in gekend worden. Op vraag van PH.BVD zegt H.D dat de Minister van O.K. en W. oppositie is blijven voeren en de zaak is dus uitgesteld. Intussen heeft H.D een telefoon van de heer gehad, waarbij deze hem en Mr.Fock, alsmede iemand van O.K. en W. uitnodigt voor een gesprek over beveiliging. Als inderdaad tot de beveiliging besloten zou worden, aldus H.D, zou een aantal zaken uitgemaakt moeten worden en wel

- a) tegen welke nationaliteiten is deze beveiliging gericht? Is er reden bepaalde nationaliteiten uit te sluiten? en
- b) welke autoriteit zal zich in Nederland met rubriceringsaangelegenheden op dit terrein bemoeien?

H.D zal in dit gezelschap dan tevens de -zaak lozen (notulen 13-12-1960).

PH.B maakt melding van een bericht in De Volkskrant dat een spionagezaak in Engeland is opgerold. Niet vermeld wordt voor welk land betrokkenen spioneerden.

9 januari 1961.

OGHTENDBESPREKING op dinsdag 10 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - H.KA - ~~OVG~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/W~~
Afwezig : H.BVD

H.C deelt mede, dat de zaak van de gewezen militair en amateur-fotograaf geheel geregeld is, nadat PH.BVD zich met de P.G. Leeuwarden heeft verstaan.

PH.BVD vraagt of H.KCP al nader heeft gesproken over zijn onderhoud met (notulen 7-1-1961).

KB/G deelt mede, dat dit vandaag zal plaatsvinden.

H.C heeft de nota over het bezoek van *Amsterdam* gevonden en PH.BVD zal de zaak vandaag gaarne met hem bespreken.

PH.BVD wordt achternagezeten door de P.G. *Amsterdam* Leeuwarden en *Amsterdam* van de I.D. Amsterdam over de nieuwe circulaire die de P.G. Amsterdam heeft ontworpen

voor de behandeling van de politieke gegevens bij de procedure van naturalisatie-aanvragen naar aanleiding van de behandeling van deze kwestie in de P.G.-vergadering van november (notulen 4-11-1960).
H.KA zal zorgen dat het antwoord vrijdag klaar is, zodat PH.BVD Mr. van replek kan dienen.

H.B ziet in De Volkskrant (een bericht van de Daily Telegraph), dat Chroestsjov 1300 partij-inspecteurs in het Kremlin heeft ontboden en hun persoonlijk zijn kijk op het geschil met China heeft uiteengezet en hieraan toe heeft gevoegd dat hun instructie dienovereenkomstig dient te geschieden.

H.B heeft een artikel in Vrij Nederland aan CRD toegezonden waarin Joop ZWART schrijft over de uitlevering van de documenten aan Frankrijk in het kader van de -zaak (notulen 27-10-1960).

H.D brengt ter kennis dat de heer van Marid III zaterdag is overleden en vraagt of de Dienst hier iets aan moet doen, daar het een langjarige relatie betreft.
Besloten wordt, dat H.D naar de begrafenis zal gaan.

OGHTENDBESPREEKING op woensdag 11 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

Naar aanleiding van de KB/N dagstaat over de benarde financiële positie van De Waarheid, vertelt PH.BVD dat hij gisteren juist de kwestie heeft besproken van non-bezwaar inzake de Bepenak en andere lichamen die nu N.V.'s worden. De Secretaris-Generaal van Justitie heeft gevraagd of hiertegen geen bezwaar moet worden ingebracht.

Op vraag van PH.BVD zegt KB/N2, dat in onze ogen
klein mannetje is.

maar een

H.B ziet dat De Volkskrant vermeldt, dat M.I. 5 door Macmillan is aangesproken wegens de spionage-zaak in Portland. Zij was gericht tegen een gecombineerd Amerikaans/Brits duikbootproject. De Amerikanen zouden de zaak na de Pontecorvo zaak hebben afgebroken en het was aan de persoonlijke interventie van Macmillan te danken geweest dat zij weer hebben meegedaan. Macmillan heeft volgens De Volkskrant om een bijzonder onderzoek gevraagd. Men spreekt over de procedure bij onderzoeken die in Engeland geheel afwijkt van Nederland en ook de V.S.

H.B ziet in De Volkskrant: Koslov wordt genoemd als tweede man in de S.U., omdat hij op de C.C. zitting een van de eerste redenaars is.

H.B ziet in De Waarheid dat William FOSTER op doorreis naar Moskou en reizend per KLM, Schiphol heeft aangedaan, waar hij door de K.L.M. in de VIP room is ondergebracht.
O.a. Kossov was hierbij aanwezig.

H.B ziet in De Waarheid dat een nieuwe bladzijde is omgeslagen in de Kistemaker feuilleton en dat men terecht is gekomen bij een zekere SMITHUIZEN die bij Ketelaar is gepromoveerd, welke promotie evenwel wetenschappelijk niet door de beugel kon, maar toch plaats vond omdat Smithuizen wist van de kwalijke faits et gestes van Ketelaar.

- De volgende -

De volgende aflevering zal over . zijn, nu verbonden aan het Hoofdkantoor van de B.B.M. in Den Haag.

Op vraag van PH.BVD hoe ver CRD met zijn onderzoek is, zegt H.C dat 149 personen, gedeeltelijk van het FOM en gedeeltelijk namens het RCN op het laboratorium werkzaam zijn. Checking leverde bij het merendeel der personen een administratieve naslag van D op. Er zijn na zifting ongeveer 5 mensen uitgekomen, die de moeite waard lijken om te bekijken. H.C stelt zich dan ook voor uitgebreide E IX's naar deze mensen in te stellen. Meer kan men niet doen.

In de discussie die hierop volgt, zegt H.D blij te zijn van H.B te horen dat deze onderzoeken niet in het kader van beveiliging, maar van geheim gewoel op politiek gebied worden verricht. H.D maakt namelijk verschil tussen beveiligings-terrein en geïnformeerd-zijn-terrein. Zoals de situatie rondom het ultra centrifuge project nu is, zouden wij geen bezwaar kunnen maken tegen bijvoorbeeld een bezoek van Russische geleerden.

PH.BVD wijst er evenwel op dat een eventuele beveiliging in het bijzonder gericht zal dienen te zijn tegen de kleine niet-Atombomkrachtige landen. H.D neemt aan dat aan het ultra centrifuge project wel de rubricering Geheim opgelegd zal worden en herhaalt hetgeen hij op 9 januari jl. heeft gezegd, namelijk dat wij ons de vraag moeten stellen wat moet dat voor beveiliging zijn en tegen wie gericht?

Men is het er echter wel over eens, dat het hoog tijd is dat wij iets aan het gewroet van De Waarheid doen en H.B heeft al enige malen uit zijn afdeling de opmerking gekregen of B er niets aan moest doen, hetgeen hij heeft afgehouden met te zeggen dat ook D en C belangen aan de zaak zaten en dat men zich om verwarring te voorkomen zich alsnog van actie moest onthouden.

H.KA deelt mede, dat gisteren een vergadering heeft plaatsgevonden van de COBO (Commissie Organisatie Buitengewone Omstandigheden). Men is tot de overtuiging gekomen dat steeds meer de wenselijkheid is gebleken om de heer in te schakelen als de man die de boekhouding kan bijhouden en de onderzoeken kan doen, teneinde een behoorlijk draaiboek

tot stand te kunnen brengen.

H.KA zal zich in verbinding stellen met de heer . Deze is niet naar Nieuw Guinea gegaan en wij weten nog steeds niet of hij naar Brussel gaat, waar hij voor de plaats van heeft gesolliciteerd. Men zegt dat voor het COBO-bureau uitermate op zijn plaats zou zijn, daar hij zich in censuur-verband met dezelfde problemen geconfronteerd ziet.

11 januari 1961.

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - OWJ - H.B - H.C - H.D - KB/G - KB/N
Afwezig : H.BVD

Discussie over de stakingen in België, die in zoverre merkwaardig zijn dat dergelijke uitbarstingen als verschijnsel voor de jaren 1918/19 typisch zijn, maar nu uit de tijd zijn.

H.KA vraagt zich af of deze gang van zaken inderdaad, zoals hij gisteren in een van de couranten las, door een communistische kern wordt gestuurd. Er zijn veel grieven, die er nu bij de Belgen uitkomen, zoals gebrekkige sociale voorzieningen, anticlericalisme. Verder speelt een rol, dat België pas sedert 1830 onafhankelijk is en de Belgen dus nog de neiging hebben om het wettig gezag als onderdrukking te beschouwen.

KB/G komt te spreken over een lijst die hij heeft ontvangen van de congressen die in de komende drie jaar gehouden zullen worden in Nederland en in het buitenland. KB doet daar van oudsher iets aan en in de laatste tijd werkt men op dit gebied nauwer samen met de BID. A.s. maandag zal hier dan ook een bespreking over plaatsvinden met de BID. KB/G stelt voor de lijst te laten circuleren, zodat ook de andere afdelingshoofden hun wensen naar voren kunnen brengen en wij met een BVD-requirementslijst t.a.v. deze congressen kunnen komen.

De overige afdelingshoofden zullen graag een fotocopie van de lijst ontvangen en zullen eventuele wensen naar voren brengen.

H.B komt te spreken over de brief van Buitenlandse Zaken, waarin men vraagt om gegevens over de gebeurtenissen na Moskou. De brief vangt aan als volgt: "Ik heb de eer U mede te delen dat van geallieerde zijde is opgemerkt dat "het van belang zou kunnen zijn het effect van de conferentie te Moskou op "de verschillende communistische partijen na te gaan".

H.B vraagt zich af wat van "geallieerde zijde" betekent en houdt het voor mogelijk dat dit het Political Committee van de NATO is. H.B memoreert dat dit Committee enige bezwaren heeft gemaakt, dat het Special Committee zich te veel met politieke problemen bezig hield. Bovendien heeft H.B het gevoel dat het Political Committee de theorieën over het communisme van het Special Committee gevaarlijk vindt en ervoor vreest, dat zij tot verwekelijking aanleiding zullen geven.

PH.BVD zal naar de heer Van Tiljll gaan en hem vragen wat de achtergrond van het schrijven van Buitenlandse Zaken is. Op verzoek van H.B verklaart PH.BVD tevens te zullen zeggen, dat het stuk dat hij van ons ontvangen heeft, niet zonder meer voor geallieerd gebruik bestemd is.

Uit de brief blijkt verder dat Buitenlandse Zaken de B.V.D. niet nodig meent te hebben voor het maken van een analyse van de toestand. Er zijn dus twee mogelijkheden, aldus H.B, of deze brief is een opening om eindelijk de zaak iets serieuzer te bekijken of het is een poging ons de poot dwars te zetten met betrekking tot de analyse - die dan kennelijk door zou worden opgesteld.

12 januari 1961.

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

PH.BVD is tevreden over het gesprek dat H.D en hij gisteren met Mr.Mijnlieff hebben gehad. H.D had, toen Mr.Mijnlieff zei dat juffrouw hier wel moeilijkheden bij zou ondervinden, hierop willen aanhaken met te zeggen dat hij (H.D) hieruit concludeerde dat Mr.Mijnlieff het ook wel nodig vindt dat de beveiliging op het eigen ministerie verzwaaard wordt. H.D deelt mede, dat nadat het nieuwe beveiligingsvoorschrift op het juridische aspect accoord is bevonden, alsmede op het ambtenarenaspect, juffrouw nu zegt dat zij het er niet mee eens is, want dat t.a.v. organisaties Binnenlandse Zaken het beleid moet aangeven.

Een vraag van Mr.Mijnlieff of er iets bekend is over inductie van België hierheen, geeft PH.BVD aan KB/N door die verklaart dat hiervan niets geconstateerd is. Wel zijn enkele buitenlandse communisten hier geweest om zich te oriënteren. Verder is opvallend dat een paar keer bij Paul de Groot is geweest.

Dit is de eerste keer dat , het hoofd van de Residentura, gaat praten met het hoofd van de Partij.

KB/G vertelt dat hem gisteren benaderd heeft met de vraag of hij van ons early warning indicaties zou kunnen krijgen t.a.v. een aanval van Indonesië op Nieuw Guinea, in verband met investeringen van de K.L.M. aldaar en andere zaken. Wij hebben hem verwezen naar de MARID en KB/G vertelt nu een verhaal dat hij van de BID heeft gehoord en dat een verklaring zou kunnen zijn van deze bezorgdheid van de KLM.

H.B ziet in de courant, dat UHLMANN die nu vergunning heeft om te komen en wiens papieren op het Nederlandse consulaat in West-Berlijn gereed liggen, nu niet meer wil komen.

De Volkskrant vermeldt dat in de Eerste Kamer de B.V.D. ter sprake is geweest, onder het hoofd: "De Minister van Binnenlandse Zaken moet het ongewenst uitspreken". Een "aanzienlijk deel van de Eerste Kamer" is van mening dat de Minister van Binnenlandse Zaken persoonlijk de beslissing moet nemen over uitsluiting van sollicitanten op politieke gronden.

H.B. vreest, dat dit toch een staart van de -zaak is en dat nog steeds niet helemaal duidelijk is dat in deze zaak Minister Marijnen verantwoordelijk was. Zoals het er staat leest H.B. er uit: de B.V.D. verwijderd de mensen wel, maar de beslissing hieromtrent moet door Minister Toxopeüs persoonlijk worden uitgesproken.

Men zegt dat Minister Toxopeüs ze maar eens goed om de oren moet slaan (hetgeen hem wel toevertrouwd is) in de zin van: "en nu zal ik het nog één keer duidelijk zeggen etc."

H.B. heeft voor zich een interessant rapport van CRES over de Rode Bohème, de bekende groep uit de periode tussen de twee wereldoorlogen. CRES stelt aan de orde, of de B.V.D. als dienst daaraan systematisch moet werken. Tot nog toe kwam er steeds iemand in de dienst naar voren, zeggende dat hier iets aan gedaan moest worden, om dan weer in de nevelen terug te treden. KB/G gelooft dat het nuttig zou zijn als wij inderdaad trachten in deze zaak tot een uitspraak te geraken. Het stuk is bij KB/N en B geweest en H.B. stelt voor dat er een gezamenlijke bespreking aan wordt besteed onder toezicht van bijvoorbeeld OVJ, waar beide KB's, B en C hun opinie over deze zaak naar voren kunnen brengen. Dit stuk zou als basis voor de bespreking kunnen dienen en H.B. stelt voor dat de betrokkenen tevoren hun commentaren indienen. Verder zouden de medewerkers zoals CRES aan het gesprek moeten deelnemen en zou H.B. PH.B. erbij willen hebben, omdat die in de tussenoorlogse periode in de communistische sfeer heeft gewerkt en dat klimaat dus nog kan aanvoelen.

Men memoreert dat één jaar geleden een samenspraak tussen B en C over een aantal van deze tussenfiguren heeft plaats gehad en dat de taken toen zijn verdeeld. Dit heeft echter niet bevredigend gewerkt.

H.C. vindt ook hard nodig dat er op deze vragen eens een antwoord komt, vreest echter dat het niet zo gemakkelijk zal zijn. Het aantal acute indicaties in deze zaak is gering en de rest is vrij wazig.

KB/G betoogt, dat deze wazigheid inherent is aan het probleem. Het is allemaal oude materie. De onderzoeken die wij gedaan hebben en die tot de vaststelling geleid hebben, dat bepaalde mensen uit de Rode Bohème voor de Russen gewerkt hebben, hebben lang geduurd, terwijl de evaluatie zeer uit een loopt. Na de identificatie moet nu worden nagegaan of de mensen nog actief zijn, want daar gaat het eigenlijk om en dit is bijzonder moeilijk. Het zit zeer diep verborgen en is er bijna niet uit te halen.

Er zijn ook nog andere motiveringen, aldus KB/G. Wij hebben vanaf 1947 tegen de Russen gewerkt en in deze hele periode hebben wij niet meer dan 10 KGB spionagegevallen gehad. De vraag staat open: ligt het aan ons of aan de Russen? Hoeft de KGB niet meer mensen aan te trekken omdat ze kunnen terugvallen op oude contacten? Het was per slot een machtig groot apparaat, met honderden mensen over Europa verspreid, over het algemeen "tweede cirkel" mensen, dus voor ondersteuningswerkzaamheden. "Derde cirkel" mensen, dus die het werkelijke werk doen, zoals de code klerk, zijn zo weinig ontdekt, dat je je gaat afvragen: waren die Russen werkelijk zo gek dat zij een dergelijk groot apparaat financierden, als er zo weinig werkelijk belangrijke zaken omgingen?

H.C. ziet als oorzaak voor de wazigheid eerder de discrepantie tussen "werken voor de Russen" toen en nu. Indertijd was politieke influenciëring en anti-fascistische steuring ook een taak van het apparaat.

KB/G zou niet willen zeggen dat dat nu niet meer zo is, gezien de activiteiten van .
KB/N en H.C zien hierin echter niet meer dan geheime diplomatie, door de KGB bedreven.

PH.BVD zal de door H.B voorgestelde vergadering graag zelf voorzitten en stelt als deadline voor het inleveren van de commentaren: 1 februari.
KB/G komt in aansluiting op de problematiek die hierboven ter sprake is gekomen, met een vraag van eveneens algemeen belang, namelijk in hoeverre de organisatievormen van de Rode Bohème geprojecteerd kunnen worden op de verschijnselen van tegenwoordig. KB/G noemt als voorbeeld de studieclubs onder leiding van . Deze vorm bestaat niet meer, omdat het klimaat veranderd is, maar bijvoorbeeld in Canada had men na de oorlog nog wél dit soort rode studieclubs. Het is wel interessant na te gaan of er andere meer verborgen organisaties zijn, die voor de doeleinden van het apparaat gebruikt kunnen worden.

H.B heeft het gevoel dat de anti-atoombomactie steeds meer een rol gaat spelen en wel eens het aangewezen omhulsel zou kunnen worden voor de door KB/G genoemde activiteiten.

13 januari 1961.

2

OCHTENDBESPREEKING op zaterdag 14 januari 1961

Aanwezig: ~~EDDMM~~ - H.KA - ~~OWC~~ - H.B - H.S - H.D - ~~KB/S~~ - ~~KB/N2~~
Afwezig : H.BVD en PH.BVD

H.KA vult de notulen van gisteren aan met te zeggen, dat CRES de nodige voorbereidingen zal treffen voor de discussie over de Rode Bohème en ook overigens hiervoor het centrale punt zal zijn.

H.B deelt mede, dat blijkens de courant het verhaal in de Waarheid van gisteren over Uhlmann onjuist blijkt te zijn geweest. Hij is wél gearriveerd.

De afdelingshoofden zullen het aantal deelnemers aan KA/B opgeven. De organisatie van de lezing zal door KA worden verzorgd.

Naar aanleiding van de KB/N dagstaat zegt KB/N2, dat hij niet veel nieuws verwacht van de P.B. vergadering van 21 en 22 januari a.s., na hetgeen wij de afgelopen weken reeds hebben ontvangen.

Op vraag van H.KA zegt H.B dat de officiële verklaring over de Moskou conferentie een onleesbaar stuk werk is van 40 pagina's dicht getypt. Veel beter te ~~xxxx~~ lezen, is de door Gomulka gemaakte samenvatting.

H.C doet verder melding van een geval van een Nederlander die men met chantage middelen heeft getracht te dwingen om mee te werken aan het over de grens naar België smokkelen van "speelgoed". De zaak is in onderzoek bij de Haagse politie, waar het slachtoffer het heeft gemeld.

H.B is gisterenmiddag mee geweest met BAB naar het CVIN, waar het Perintrep aan de orde is geweest. Dit was hoofdzakelijk door [] geschreven en was 's morgens bij H.B geweest om aan te kondigen, dat hij tegen de inhoud zou opponeren. Het was weer het bekende Buitenlandse Zaken verhaal. Hoewel PH.BVD gezegd had, dat BAB alleen moest gaan, is H.B onder deze omstandigheden toch meegegaan, omdat BAB al eens eerder met Buitenlandse Zaken over de strengen heeft gelegen. H.B kon nu in de aanval gaan en BAB laten zeggen, hoe juist het was hetgeen H.B betoogde.

De discussie is beleefd gebleven, maar dat was dan ook het enige dat er van te zeggen viel. Het resultaat is geweest dat [] woedend was, maar zijn stuk heeft teruggetrokken, dat dus niet uitgaat. [] zei niet meer te willen meewerken aan het Perintrep als hij op die manier regel voor regel moest ver- antwoorden. Zij beschouwen het als een politieke zaak en niet als een zaak van de inlichtingendiensten.

Admiraal Kist had met ons meegezeten.

15 januari 1961.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~PH.B~~ - ~~H.G~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

PH.BVD is bij de heer Van Tuyll geweest (notulen 12-1-'61). Deze bleek van plan te zijn het tweede stuk (bevattende onze eigen informatie) een ruimere spreiding te geven dan in de bedoeling van PH.BVD lag. In ieder geval moest hij het aan het hoofd Politieke Zaken, Baron , laten zien, alsmede aan . Ten aanzien van laatstgenoemde heeft PH.BVD bezwaar gemaakt. Het eerste stuk vond Van Tuyll bijzonder goed. PH.BVD heeft gezegd dat de heren van Buitenlandse Zaken die 6 januari het maandoverzicht zijn komen bespreken, blijkbaar wel bekeerd waren

Van Tuyll liet zich er niet over uit in hoeverre deze heren inzage hadden gehad van het eerste stuk.

PH.BVD heeft gezegd dat hij het stuk dat wij voor de NATO prepareren zo spoedig mogelijk in copie aan zal geven. PH.BVD kan dan tevens proberen af te tasten wat weet.

PH.B zal PH.BVD het stuk in het Nederlands doen toekomen. De Engelse vertaling van dit stuk is verzorgd door mevrouw . PH.BVD heeft namelijk gezegd geen bezwaar te hebben tegen vertalingen door juffrouw

van zaken die van dienst tot dienst gaan, maar dat hij voor het front van de NATO met behoorlijk Engels voor de dag wil komen. H.KEB is tevoren door H.B op de hoogte gebracht van deze nieuwe regeling

OVJ meent toch dat Buitenlandse Zaken zich moet houden aan de restrictie die wij haar t.o.v. onze informatie opleggen.

Daar komt in de praktijk niet altijd evenveel van terecht, aldus PH.BVD.

H.D meent zich te herinneren dat het eerste stuk aan en anderen zou worden toegestuurd, zonder bronvermelding, maar het tweede stuk niet H.D gelooft overigens

dat als adviseur Politieke Zaken inzage van beide stukken kan claimen.

PH.BVD heeft echter bezwaren tegen de persoon en de security van .

Naar aanleiding van de KB/G dagstaat zegt men, dat wordt gebruikt voor politieke doeleinden

kennelijk

Overigens maakt hij de indruk meer bona fide te zijn dan wij oorspronkelijk dachten. Wie in deze zaak wie in zijn zak steekt, staat nog te bezien. is kennelijk bezig aan het organiseren van een parlementaire missie naar de Sowjet Unie, iets waar de Russen bijzonder op gebrand zijn.

KB/H maakt melding van een fantastisch verhaal van een dokter uit Breda, die het open nummer van de B.V.D. heeft opgebeld en later aan heeft verteld dat hij maandenlang ziek was geweest, nadat hij in Wenen met een of andere Rus in een café een drankje had gedronken. PH.BVD kent deze man wel en zegt dat men zich hier niet te veel van aan moet trekken. De man is een fantast en heeft meer drankjes gedronken in zijn leven.

16 januari 1961.

8

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 17 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OWO~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~

KB/N deelt mede, dat de bijeenkomst, waar een Engelsman van de T.U.C. een voordracht zou houden, niet doorgegaan is, omdat de man niet is gekomen wegens weersomstandigheden.

PH.BVD is gisteren met de Engelse vertaling van het stuk dat wij voor het Special Committee hebben klaar gemaakt, naar Mr.

, Directeur-Generaal Politieke Zaken van Buitenlandse Zaken, gegaan. Deze bleek ons eerste stuk over het geschil Rusland/China van Van Tuyll te hebben ontvangen, maar/niet het tweede stuk over de conferentie.

Ten aanzien van de brief van Buitenlandse Zaken zei de heer, dat deze brief hem was voorgelegd en dat hij deze had getekend, daar hij hem redelijk leek. PH.BVD vroeg hem wat bedoeld werd met "van geallieerde zijde" en zei dat Van Tuyll van mening was, dat hiermee de NATO werd bedoeld. Stof om de analyse te maken vindt U in het stuk, Zeer Geheim, dat Van Tuyll heeft, had PH.BVD gezegd. De heer verklaarde nog nooit met een veiligheidsdienst te maken te hebben gehad en ook niet te weten, dat de B.V.D. iets aan politieke inlichtingen deed. Hij sprak over de bijeenkomst in november in Parijs, waar een appreciatie is gemaakt voor het Political Committee en waaraan hij heeft deelgenomen, hoofdzakelijk om wat in de hand te houden, die nogal eenzijdig is. vroeg zich af of het nog nodig was dat zij met een stuk voor de analyse in Parijs deelnemen. Hij vroeg of de B.V.D. deze appreciaties van het Political Committee ontving, hetgeen PH.BVD ontkennend had beantwoord.

wilde graag met Van Tuyll en opnemen wat verder met onze stukken moet worden gedaan. Hij vond dat het bijzonder weinig zin had om dingen alleen aan Van Tuyll te geven; verder dat de dingen die hij van Van Tuyll kreeg, hij wel moest doorgeven aan PH.BVD heeft uiteengezet, dat hij niets tegen had(!), maar dat wij nu eenmaal werken met een need to know en dat

van een stuk als nu nog bij de heer Van Tuyll berustte (ons tweede stuk) goed moest begrijpen dat PH.BVD niet wil dat het verder/gaat. PH.BVD had uitgelegd, dat een secret stuk wat uit onze eigen bronnen afkomstig is, veel kwetsbaarder kan zijn dan een NATO Top Secret stuk, omdat er slechts één/land in het geding is en dus de bronbescherming veel moeilijker is. Men heeft besloten dat allereerst met Van Tuyll en

zal afspreken hoe zij met de stukken die zij van ons krijgen,

- zullen -

Edams

1 klein

Verder welk materiaal nodig is.

zullen handelen. Als het resultaat van dit overleg onbevredigend is, zal PH.BVD tegen Van Tuyll zeggen dat hij daar zijn materiaal niet aan waagt.

vertelde, dat over de CVIN-vergaderingen alleen mondeling een beknopt verslag uitbracht, maar dat hij ~~niets~~ iets op schrift had gezien, waarop PH.BVD hem op het bestaan van het ISAM opmerkzaam heeft gemaakt. Wat betreft de inbreng voor de vergaderingen van het Political Committee zei , dat het geen zin had hem hiervoor stukken te geven, als hij er niet over mag spreken met . Hiermee is dus het onderhoud van PH.BVD met Van Tuyll achterhaald. Overigens vindt PH.BVD dat ^{een reëler} indruk maakt dan Van Tuijll en ~~scrijver~~ op de zaken ingaat. ^{gelaat} OVJ denkt dat het niet zo prettig vindt dat PH.BVD bij is geweest.

H.B is hier niet rouwig om, want hij is niet van plan Buitenlandse Zaken inclusief , los te laten, zelfs niet na de merkwaardige zitting van het CVIN over het Perintrep. Zijn verslag over deze zitting vult H.B aan met de volgende mededelingen. Tegen het einde zei dat het comité er niets mee te maken had en weigerde zijn stuk verder, zoals hij zei regel voor regel, te verdedigen, in weerwil van het feit dat de militairen die op zijn standpunt stonden, het stuk wilden handhaven. Admiraal Kist liet zich de bewering dat het CVIN er niets mee te maken had, niet aanleunen, hoewel, volgens H.B, hier wel degelijk sterk stond. Admiraal Kist gaf de volledige bevoegdheid van Buitenlandse Zaken in deze toe, maar verklaarde niet in te zien, dat dit de bevoegdheid van het CVIN uitsloot. Dit leek Kist een onlogisch gebaar, tenzij de vergadering zichzelf onbevoegd verklaarde, hetgeen natuurlijk niet gebeurde. Kist heeft nog geprobeerd het stuk te red- den, maar wilde er niet meer over praten. H.B heeft nog een "speciaalrapportage" voorgesteld, waar men dichter bij de feiten blijft, maar had hier, zeer terecht, tegenin gebracht, dat je toch verschil van mening krijgt als je van verschillende standpunten uitgaat, ook al praat je over concrete feiten. Admiraal Kist heeft nog voorgesteld, dat de BID en de BVD over hetzelfde onderwerp een stuk zouden schrijven, daar hij het te belangrijk vond om tussen wal en schip te laten vallen. Dit weigerde Dr. echter, hetgeen begrijpelijk is omdat voor deze proble- matiek de BVD de informatie heeft. H.B heeft nog gezegd, dat hij het wel gecombineerd wilde doen en toen ook dit niet lukte, heeft Admiraal Kist aangekondigd dat hij naar de wintersport ging en hoopte aldaar een helder idee te krijgen. Van de militairen waren , en . Zij stonden aan de kant van , want ons standpunt beschouwen zij als een gevaarlijke objectiviteit, hoewel zij onze goede trouw niet in twijfel trekken. H.B vertelt, hoe in de loop van het gesprek over Laos ook weer bleek, dat Buitenlandse Zaken zich in het CVIN niet beperkt tot het geven van feiten, maar reeds in dit college een zekere mate van politiek inbrengt. Men komt er over te spreken dat wij geen rapportage ontvangen van de ambas- sadeur aldaar, noch van de ambassadeur in New-Delhi, waar toch een inte- ressante splitsing in de partij aan de gang is, naar aanleiding van het geschil Rusland/China. Wij zullen dus Buitenlandse Zaken hierop attent moeten maken.

17 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op woensdag 18 januari 1961

S

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~QVJ~~ - ~~PH.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N2~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

KB/N2 wijst er op dat de bijeenkomst waar de Engelsman zou komen spreken wèl is doorgegaan, echter zonder de Engelsman.

KB/H kondigt een briefje aan voor PH.BVD over de affaire van de brieven met Oud en Burger als afzender
Het stuk over de dokter in Breda wordt momenteel getikt, aldus KB/H.

- H.C vertelt -

H.C vertelt dat het bezoek van CS II aan Drachten in gezelschap van de rijks-rechercheur van de P.G. Leeuwarden bevredigend is verlopen en hij met veel materiaal is teruggekomen. Ten behoeve van PH.BVD, die enkele dingen over deze zaak zou willen zeggen in de P.G.-vergadering, zal H.C CS II enige voorlopige conclusies op schrift laten stellen.

PH.B ziet, dat Marcus BAKKER verder borduurt op het patroon .
Hij heeft schriftelijk vragen aan Minister Cals gesteld, waarbij hij een onderzoek naar de zuivering van de professor vraagt, alsmede inzage, eventueel vertrouwelijk, van de betreffende stukken door de Kamerleden.
Op vraag OVJ of een dergelijke inzage wordt verstrekt, zegt men er nog nooit van gehoord te hebben. Daar de stukken vrij positief zijn, zou Minister Cals deze suggestie van De Waarheid in een winstpunt voor hem kunnen doen omslaan.

De actie gaat hand in hand met de actie atoomkoppen-opslag.
De Waarheid komt met een groot artikel, waarbij de burgemeester van Enschede verklaart dat de commandant van de vliegbasis Twente elke mededeling over dergelijke opslag weigert.
Volgt een discussie over de moeizame operaties die de militairen hebben gehad om de opslagplaatsen geheim te houden, terwijl iedere Russische of Tsjechische piloot uit de lucht deze aan de volgens uniform patroon aangelegde afschietplaatsen kan herkennen.

PH.B ziet verder in De Waarheid, dat nu beslist is dat er één enkele februari herdenking in Amsterdam zal zijn, zaterdag 15 februari om 13.00 uur.

H.KA komt te spreken over de vrije zaterdag, die op 5 mei 1962 geheel zal worden doorgevoerd en op 1 mei 1961 voor de helft ingaat. Wij hebben het technische oordeel van de afdelingen nodig t.a.v. de vraag of er voor de vrije zaterdag iedere 14 dagen, bijzondere voorzieningen nodig zullen zijn. Tot 1 mei 1962 zal met een verzwaarde piket onder een piket-officier, dus een skeleton staff, gewerkt moeten worden. Na die tijd zullen vermoedelijk weinig BVD-relaties nog op zaterdag werken, met uitzondering van de politie en kan misschien met minder volstaan worden.

PH.BVD wil dat wij in de dienst tot een gesprek komen over de compartimentering. Hier is ook in deze kring reeds meermalen over gesproken, met name dat o.a. als gevolg van een langdurige omgang met bepaalde materie er een zekere osmose is opgetreden en dat veel mensen meer wetenschap hebben over zaken dan volgens het compartimenteringssysteem gewenst is - en waarover zij dus hun mond houden. PH.BVD wil nu eerst laten nagaan in de afdelingen welke mensen wát weten.

H.C haalt als voorbeeld aan, de lezingen die CR en CS houden over de aanpak door de B.V.D. van de satellieten en de Russen. Natuurlijk moet hierbij het monitoren worden besproken. Men is het er over eens dat bijvoorbeeld de caseofficers, die deze lezingen hebben bijgewoond toch voldoende vertrouwen moeten genieten en dat dit geheim veilig bij hen is. Hun moet dan meteen op het hart worden gebonden dat dit nu een geheim van de Dienst is, dat onder géén omstandigheid naar buiten mag komen.

PH.BVD gelooft dat als hier de lucht geklaard wordt, de onderlinge verhoudingen aanzienlijk zullen verbeteren.

H.D komt te spreken over het voorlopig verslag van de Eerste Kamer zitting en maakt er uit op, dat De Volkskrant fout is geweest in zijn rapportage hierover

H.KA heeft inderdaad tot zijn geruststelling gelezen dat wel degelijk de betrokken Minister wordt genoemd als degene die de uiteindelijke beslissing zal moeten nemen.

Dit is dus geheel in de geest van de rondschrijfbrief die Minister Toxopeüs aan de Secretarissen-Generaal zal doen uitgaan aldus H.D.

Men houdt het voor mogelijk dat de verklaring in het voorlopig verslag is ontstaan naar aanleiding van de brief die Minister Marijnen aan In 't Veld heeft geschreven

PH.BVD deelt nog mede dat wij het verzoek hebben gekregen de Minister over deze zaak van advies te willen dienen.

H.KA brengt de vraag van de COBO ter sprake dat zij t.b.v. een bevredigende voortgang van haar werkzaamheden meer inzicht zou willen hebben over de taak die de B.V.D. in oorlogstijd zal hebben te vervullen.

In het rapport Inwendige Veiligheid wordt de B.V.D. wel genoemd, maar er worden geen taken toegewezen, slechts de verwachting uitgesproken, dat de B.V.D. op het haar toegewezen gebied zeer diligent zal zijn.

Richtlijnen zijdens de Regering zijn niet gegeven, de Minister heeft alleen gezegd dat de Dienst blijft doorwerken en beschikbaar blijft voor het militair gezag - dit alles vaag gesteld.

Om ons een beeld te vormen van de werkzaamheden van de B.V.D. in oorlogstijd, zullen wij moeten beginnen met de afdelingen B, C, de KB's en ook D te vragen hoe zij zich de taken in oorlogstijd denken op grond waarvan de afdeling E en AZ zich dan kunnen beraden. Op vraag van H.C of wij niet eerst de beleidslijn van Defensie moeten kennen zegt H.KA, dat wij niet kunnen wachten tot wij op een desbetreffende vraag misschien over twee jaar antwoord hebben. Wij moeten dus zelf beginnen iets op te zetten en uit onze eigen fantasie zoveel mogelijk de vraagstukken benaderen - van werkelijk oplossen kan natuurlijk geen sprake zijn.

De COBO heeft enkele vragen opgesteld.

A. Hoet ziet U de taak van Uw afdeling in tijden van oorlog of oorlogsgevaar?

1. Acht U met het oog hierop nadere voorzieningen op personeel en/of materieel gebied noodzakelijk?
2. Indien U de bedoelde taak met de huidige personeelsbezetting van Uw afdeling denkt te kunnen verrichten, zoudt U dan personeel voor andere afdelingen kunnen afstaan?
3. Denkt U behoefte te hebben, in verband met de door Uw afdeling te verrichten werkzaamheden, om bij andere civiele of bij militaire organen vertegenwoordigd te zijn (liaisons)?

B. Indien de Dienst genoodzaakt zou worden tot verplaatsing, wat denkt U dan, gezien de bovenbedoelde oorlogstaak, voor een blijvende goede dienstuitoefening nodig te hebben aan materiaal (o.a. documentatiemateriaal) en aan personeel?

Het zijn geen eenvoudige vragen, aldus H.KA, maar wij moeten toch trachten volkomen vrijblijvend met hulp van de afdelingen een antwoord samen te stellen voor intern gebruik.

H.KA zal de vragen nog eens afzonderlijk door de leden van de COBO aan de afdelingshoofden laten aanbieden en voor wat de KB's betreft, zal H.KA dit zelf doen.

H.D betoogt, dat wij langzamerhand een dienst van vaklieden zijn geworden. Wij moeten daar dan ook de consequenties uit trekken en met het oordeel van deze vaklieden zelf komen. Wij staan dan in ieder geval niet te stotteren als het zo ver is. Wachten op strategische veronderstellingen van Defensie, waarvan de wenselijkheid door H.C wordt bepleit - die tevens wijst op de integrerende rol die SHAPE Intelligence in oorlogstijd zal spelen - brengt naar het oordeel van H.D te grote vertraging met zich mee.

H.C gelooft wel, dat een NATO stuk geraadpleegd moet worden, dat vele jaren geleden is gemaakt, naar hij zich meent te herinneren voor het Special Committee en waarin een abstracte studie wordt gegeven van hoe een veiligheidsdienst in oorlogstijd zou moeten functioneren.

PH.BVD zal H.KEB vragen dit stuk op te zoeken.

18 januari 1961.

OCHTENDBESPREEKING op donderdag 19 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OWJ~~ - ~~PH.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : H.BVD

PH.BVD is zeer gevoelig voor het bericht in de KB/N dagstaat over de HINAG op de dag van de P.G.-vergadering. Op vraag van PH.BVD verklaart KB/N dat niets gebleken is van inductie van België naar hier t.a.v. onordelijkheden, integendeel.

Op vraag van PH.BVD of wij aanwijzingen hebben dat de Communistische Partij in België er achter zit

zegt KB/N, dat het volkomen logisch is dat de Belgische communistische partij er zich mee heeft bemoeid. De staking hoeft echter bij de B.C.P. niet te origineren. Wij weten immers uit uitlatingen van Marcus Bakker dat de huidige partijpolitiek zo is, dat men eerst het oor bij de arbeiders te luisteren legt en aan de hand daarvan pas actie bepaalt en het is zo geweest, dat ook al bestond er veel sympathie voor de staking in België, men er over het algemeen een nogal gereserveerde houding tegenover aannam. Blijkbaar heeft ook de arbeidersuitwisseling die in het grensgebied bestaat, geen invloed gehad.

PH.C deelt mede, dat de heer van Justitie ons heeft opgebeld met de vraag wat wij wisten over de bijeenkomst van Politeia, waar een Belg, zou spreken tegen de Eenheidswet. BOG doet niets aan Politeia, zijnde niet extremistisch en bij navraag bij H.KEB bleek dat reeds een bericht was binnengekomen bij KB/N hierover.

PH.BVD is gisteren met BCP bij de Secretaris-Generaal van Justitie geweest, waarbij aanwezig waren: Jhr.Mr. , Hoofd Hoofdafdeling Privaatrecht, Mr. , plaatsvervangend Hoofd Hoofdafdeling Privaatrecht en Mr. , Hoofdambtenaar ter beschikking van de Secretaris-Generaal. Gesproken werd over de kwestie van de aanvragen "ministeriële verklaringen van geen bezwaar", in verband met oprichting N.V.'en door communistische instellingen, zoals de Bepenak enz.

Hierbij kwamen twee punten naar voren.

Ten eerste: kan deze verklaring geweigerd worden op basis van de openbare orde en veiligheid. Minister Toxopeus had, blijkbaar met een aanvulling van Mijnlieff, gezegd dat dit geen punt was.

Het tweede aspect is de financiële wankelbaarheid van de zaak. Wij hebben hier het begrip dubieuze debiteuren en crediteuren ingevoerd en onderscheid gemaakt tussen externe crediteuren, i.e. crediteuren buiten het communistische verband staande en interne crediteuren.

Wij hebben er op gewezen, dat als punt 2 als basis zou worden gekozen voor het niet-verlenen, men de communisten de kans geeft deze basis te verbeteren, zodat wij een volgende keer de verklaring niet meer kunnen weigeren. Bij weigering op grond van openbare orde en veiligheid, is er een onaantastbare basis.

Kunnen wij van een overheid verwachten, heeft PH.BVD gesteld, dat zij extra status verleent door een aan een rechtsvorm inherente bescherming voor deelneming in het rechtsverkeer toe te staan, wanneer deze communistische instellingen zijn gericht op een ondermijning van deze overheid?

De heer zou trachten een formule te vinden die hier op gebaseerd is en zal dan contact met PH.BVD zoeken.

PH.BVD zegt, dat wij ook nog naar voren hebben gebracht dat afwijzing minder erg is dan vragen van de oppositie te krijgen naar aanleiding van het feit dat de financiële basis niet slecht is.

H.D vraagt wat de reden ervan is dat de EVC geweigerd werd.

PH.BVD antwoordt, dat zij de domheid hadden begaan bij hun request in 1948 te stellen, dat zij niet met enige politieke partij in verbinding stonden. Dat punt kon er dus onmiddellijk onderuit gehaald worden. Volgens de nieuwe wijziging van het internationale arbeidstractaat moeten vakverenigingen erkend worden. De EVC heeft dit blijkbaar nog niet in de gaten.

Het volgende punt dat aan de orde kwam op Justitie was de naturalisatiekwestie (notulen 4-11-1960). Mrs. Tenkink en bleken het eens te zijn over onze nota hierover dd. 12 januari 1961.

Ten aanzien van de gevallen van hernaturalisering van vier uit Rusland gepatriëerden, heeft PH.BVD de mogelijkheid van recrutering naar voren gebracht, namelijk dat bij deze mensen de kans groter was dan bij de gemiddelde Nederlander. PH.BVD moest dit begrip nader uitleggen, hetgeen veel belangstelling wekte.

19 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op vrijdag 20 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.P~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVJ~~

8

PH.BVD heeft met gesproken over Cuba. Volgens ziet Buiten-
landse Zaken Cuba als een bedreiging, met het oog op de West.

H.B. ziet in De Waarheid, dat de P.T.T. geweigerd heeft de briefkaarten te verzenden, die het Verenigd Verzet in het kader van een actie tegen Globke, in grote hoeveelheden aan Adenauer wilde verzenden.

H.D. deelt mede, dat bij Vredestein in Loosduinen een gesprek heeft plaatsgevonden. Van de twintig Italiaanse arbeiders die zij gekregen hebben, zijn er inmiddels vier teruggestuurd. Twee van deze vier werden door hun collega's aangeduid als "communisten". Dezen werden teruggestuurd op grond van wangedrag, werkweigering en ontevredenheid. Vredestein heeft geen gerubriceerde opdrachten.

PH.BVD deelt mede dat de P.G.'s behalve in HINAG, zich bijzonder geïnteresseerd toonden t.a.v. de mogelijke inductie uit België. De systematiek die wij in onze nota over de naturalisatie voorstellen, werd uitstekend geacht. Wat betreft de hernaturalisatie begrepen zij, dat deze mensen gauwer in aanmerking komen voor recruterende dan anderen. Zij konden er zich dus mee verenigen dat deze mensen veel langer moesten wachten (hoe lang?), dan Minister Beerman van plan is.

Aan P.G. Leeuwarden heeft PH.BVD het notaatje over Drachten gegeven, behalve de laatste pagina (operationeel). De P.G. toonde zich tevreden over de snelle manier, waarop hier gewerkt wordt.

20 januari 1961.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OWJ~~ - ~~H.S~~ - ~~H.S~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KE/N~~
Afwezig: ~~H.BVD~~

PH.BVD is gisteren bij Dr. geweest om te spreken over het antwoord
op de opmerking over de "betrokken Minister" in het Voorlopig Verslag van
de Eerste Kamer.

Dr. was het met PH.BVD eens, dat belangrijker dan de kwestie van
"de betrokken Minister" de passage was waarin "vele leden begrepen dat het
bijzonder moeilijk zou zijn een oplossing te vinden voor het probleem dat
de BVD vormt". Hierop wordt geantwoord in de zin van: "niet zozeer de BVD
dan wel de hantering van de gegevens door andere ambtelijke instanties
vormt een probleem".

PH.BVD komt vervelgens te spreken over de circulaire van Minister Toxopeüs
aan de "waarde ambtgenoten", naar aanleiding van het geval ;.
In het concept stond de zin: "de BVD geeft inlichtingen en onthoudt zich
van advies". PH.BVD, heugelach van de verschillende BVA's van de departe-
menten voorziende, had voorgesteld hieraan toe te voegen: "al zal er uiter-
aard samenspraak plaatsvinden". Iedereen voelt dan dat hier achter de moge-
lijkheid van advies schuilt.
Hier is ever heen en weer gesproken en in elk geval zal er een afzwakking
moeten komen van de zeer sterke stelling, dat wij ons onthouden van advies.

PH.BVD heeft van H.KO gehoord, dat hij vaak laat wordt gewaarschuwd als
er een causerie is, zoals nu door de mensen van en ontvangt
ten antwoord, dat H.KO in dit geval tegelijk met de anderen is gewaarschuwd.
Men neemt aan dat H.BVD als gastheer tegenover de heren van Sherman Kent
zal optreden.
Men vraagt zich af, of dinsdag de heren er nog zullen zijn, zoals eerspron-
kelijk de bedoeling was.

PH.BVD heeft verder met H.KO afgesproken dat wie van de dienst causerieën
houdt, mededeling hiervan doet aan KO, zodat H.KO dan weet wie wát gehoord
heeft.

H.C doet mededeling van een bezorgde moeder wier zoon, verblijvende in de legerplaats Het Harde, met de dochter van een kastelein, die vreeger SS'er zou zijn geweest, connecties heeft aangeknoopt. Als de BVD geen actie neemt, zal moeder de Telegraaf inlichten. Moeder had niet gereageerd op onze verwijzing naar het Ministerie van Defensie.

H.B heeft in de courant gelezen dat Mr. eervel ontslag
heeft gekregen en niet naar Nieuw Guinea terug gaat.
Men is het er over eens dat hieruit natuurlijk de conclusie wordt getrokken dat de Nederlanders in de Baliemvallei-zaak wel degelijk iets te verbergen hebben.

H.B leest een verhaal uit De Volkskrant voor, dat een treffend voorbeeld geeft van de Engelse burgersin. Een Engelse vroegere radio-operateur van de Marine wordt door een burger aan de politie afgeleverd met de woorden "deze man moet naar mijn mening ondervraagd worden". Volgens de wet Bescherming Staatsgeheimen heeft iedere Britse burger dezelfde plichten als de politie en in dit geval was de burger toevallig getuige van het misdrijf, waaraan de ander zich had schuldig gemaakt.

had een en ander over verteld, aldus H.C. Dit is een uitermate vriendelijk man, hard werkend en zeer hardnekkig. Met behulp van vele kleine blecnotes frist hij zijn geheugen op en komt dus altijd overal nog eens op terug.

Toen H.D zei, dat het hem was opgevallen dat het statuut nog nooit ter sprake is geweest, zei dat gezegd had: "Daar gaan wij gewoon mee door, daar werken wij nu verder op". Hij heeft het echter niet door en door bestudeerd, zoals hij ook had gezegd, zoveel opgescheteld te hebben gekregen bij het aanvaarden van zijn functie, dat hem veel was ontgaan. H.C's replek was geweest dat hij liever de zekerheid zou hebben dat het statuut bewust interpreteerde, zoals wij het interpreteren.

H.E teent een kaart van West-Duitsland met een opstelling van de geallieerde bases, afgedrukt in het communistische jeugdblad. Het stuk is overgenomen uit Neues Deutschland. H.B kan zich voorstellen dat de heren die de inlichtingen verschaft hebben, het niet zo fijn vinden, dat die nu in de courant komen.

KB/G geleoft, dat wij niet zonder meer hoeven aan te nemen dat er geen onjuistheden op de kaart staan. De kleine schaal ervan laat bevendien nauwkeurigheid niet toe.

H.D deelt mede, dat gisteren zijn tas verloren heeft met enige nationale geheime documenten. Hij was gisterenmiddag nog niet teruggevonden. De Marid heeft ons gevraagd of wij hulpbronnen konden inschakelen, hetgeen wij ontkennend hebben beantwoord.

21 januari 1961

OCHTENDBESPREKING op maandag 23 januari 1961

Aanwezig: ~~PH/BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OFJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/S~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

H.B ziet, dat de zaak van het beslag van de f 30.000.-- nu dinsdag voorkomt. De Waarheid schrijft verder over het gebouw aan de Heemraadsingel "dat nu als pension door de Brandsen/Gortzak kliek wordt geëxploiteerd".

De verdwenen Britse NATO officier blijkt in Noord Engeland bij een auto-ongeluk te zijn omgekomen.

H.B ziet verder in De Volkskrant dat er een gevecht achter de schermen is wie de nieuwe Chef-Staf zal moeten worden. Namen die in dit verband genoemd worden, zijn die van de generaals Gips en v.d.Wall Bake.

H.C deelt mede, dat Generaal Lagerwerff vrij ernstig ziek is. Hij heeft een hartaanval gehad en ligt in het Militair Hospitaal.

H.D deelt mede, dat er zaterdag een gesprek heeft plaatsgevonden om tot de coördinatie van de drie B's te komen, waarbij van

- O.O. en V. -

O.O. en V. de heren , en aanwezig waren. Het rapport Inwendige Veiligheid was de basis van het gesprek en voornamelijk de samenwerking naar buiten werd besproken, daar waar van Binnenlandse Zaken uit advies en hulp gegeven moet worden en dingen gedaan moeten worden, o.a. in de bedrijven, in samenwerking met de betrokken ministers, die de verantwoordelijkheid zullen hebben te dragen. Het gesprek verliep bevredigend en zal deze week voortgezet worden met nog anderen er bij.

23 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 24 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig: H.BVD

H.B. ziet in De Waarheid dat op de Partijbestuurszitting voornamelijk is gesproken over België, als het lichtend voorbeeld hoe communisten en socialisten elkaar gevonden hebben in de staking tegen de reactionairen en katholieken. Verder is er niets van belang behandeld. Alle oude thema's zijn weer eens opgehaald.

PH.BVD deelt mede dat op ons concept-antwoord aan de Eerste Kamer een wijziging was gekomen van het departement, waar Dr. niets van bleek af te weten. Dit is dus weer hersteld.

PH.BVD deelt mede, dat Mr.Tenkink opbelde dat men nog omhoog zat met de vraag op welke basis de "verklaring van geen bezwaar" aan verschillende communistische instellingen kan worden geweigerd. Men is definitief afgestapt van het oorspronkelijke idee om het te gooien op onvoldoende financiële basis. Dat figuur hebben wij Justitie dus bespaard.

PH.BVD heeft van Mr.Tenkink een nota toegezegd gekregen met het verzoek of wij de formule die bij Justitie is gevonden, eens willen bekijken. Zij willen het nu op basis van Openbare Orde trachten af te wijzen, namelijk dat De Waarheid zich schuldig zou maken aan strafbare feiten m.b.t. laster en smaad. Te dien einde had men graag, dat de BVD "de Waarheid" van 1960 hierop nalas en de nodige gegevens verstreekte.

H.B. vindt dit een onmogelijke taak.

OVJ is van mening, dat het O.M. moet uitmaken of strafbare feiten zijn gepleegd, en niet de BVD.

H.B. betoogt, dat zelfs al zouden wij het juridisch halen, wij politiek op een dergelijke zaak verslagen zouden worden. Dit is precies wat De Waarheid de zo gewenste publiciteit zou geven.

PH.BVD merkt op, dat van een werkelijke strafvervolgning geen sprake zou zijn, alleen van een verzamelen van amunitie.
Naar mening van H.B stelt Justitie zich te veel op het standpunt dat de "verklaring van geen bezwaar" een gunst van de Overheid is, terwijl het een normaal geval is dat het wordt verleend als gewoon recht en het enige doel ervan is om maatschappelijke excessen tegen te gaan.

24 januari 1961.

OGHTENDBESPREKING op woensdag 25 januari 1961

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - OVJ - H.B - H.C - PH.D - KR/S - KR/W
Afwezig : H.BVD

In De Telegraaf en Volkskrant van vanochtend zijn artikelen over de commandowisseling van de B.V.D. verschenen. ✓

PH.BVD deelt mede, dat de heer _____ al een maand geleden vertelde door het A.N.P. belaagd te worden en men o.a. een curriculum vitae van PH.BVD wilde hebben. Daar PH.BVD dit nog een te vroeg stadium vond, heeft men het A.N.P. afgehouden, maar vrijdag j.l. vertelde H.KO dat hij nu werd lastig gevallen. H.KO had PH.BVD aangeraden een curriculum vitae te verschaffen, omdat anders er toch iets zou worden geschreven, dat waarschijnlijk onjuist zou zijn. Het stuk in De Volkskrant is welwillend.

H.C doet mededeling van een door de Rijkspolitie Dordrecht binnengebracht geval van een op 8 december j.l. te Sliedrecht gevonden portefeuille. Nadat geen eigenaar was komen opdagen, heeft de Politie de portefeuille geopend en de inhoud dusdanig vreemd gevonden dat men zich met de I.D. in verbinding heeft gesteld. H.C noemt de inderdaad bonte mengeling van zaken op die de portefeuille bevatte en die wijzen op Poolse activiteiten. H.C zal onmiddellijk dieper in de zaak laten duiken. De mogelijkheid van een practical joke niet uitsluitende, gelooft H.C dat dit misschien een bofje is dat ons op het spoor van een interessante zaak kan brengen.

PH.BVD stelt H.C voor de politie een pluim te geven voor de juiste manier waarop zij dit behandeld heeft.

H.B ziet in De Waarheid dat er een actiecomité is gevormd voor de student, die voor de politierechter moet verschijnen

PH.BVD is bij de heer Van Tuyl geweest die zei dat hij nog geen bericht had van het standpunt van het departement t.a.v. de (eerste) nota over het conflict Rusland/China.

Het is dus nog steeds een punt van discussie op het departement, aldus PH.BVD.

Verder blijkt, dat _____ inderdaad heeft gesproken over wat

zij aan onze informatie zouden hebben. De heer Van Tuyll zei het zeer op prijs te stellen onze stukken te krijgen en hij had niet het minste bezwaar dat PH.BVD voor bepaalde dingen naar zou gaan. PH.BVD is blij met deze nieuwe brievenbus, want heeft veel meer tijd beschikbaar voor een gesprek dan Van Tuyll.

H.B ziet dat de Regering blijkbaar het de Ambonnezen onmogelijk heeft gemaakt zich op te geven voor dienstneming bij het vreemdelingenlegioen van Tsjombe. Zij kunnen wel een geldig reisdocument krijgen, maar alleen voor een bestemming waarmee de Regering accoord kan gaan, hetgeen hier niet het geval is.

25 januari 1961.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVS~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

PH.BVD deelt mede, dat wij de heer _____ een figuur hebben laten slaan tegenover het A.N.P.; doordat de B.V.D. de pers van repliek heeft gediend in een zaak (commandowisseling B.V.D.) die allereerst het Ministerie aangaat. PH.BVD heeft zijn verontschuldigen aangeboden aan de heer .

KB/G is gisteren bij Mr. _____ geweest, die na de behandeling van de zaak waarvoor KB/G gekomen was, het Algerijnse probleem ter sprake bracht.

1. De heer _____ maakt zich ongerust over het feit dat het aantal Algerijnen dat zich hier heeft gevestigd, van 3 tot 17 is gestegen. Tot nu toe is het altijd vrij goed gelopen, maar de Algerijnen komen nu met lange jammerverhalen en _____ voorziet dat er wel eens moeilijkheden zouden kunnen komen, met contributie-inningen en schietpartijen.

_____ had gevraagd of hij eens kon spreken met de ambtenaar van de B.V.D. die de Algerijnse zaken behandelt.
H.C zal CRD naar _____ toesturen.

2. _____ vroeg zich verder af, aldus KB/G, of bij de Vreemdelingendiensten wel voldoende begrip bestond, dat zij ever deze Algerijnse zaken zoveel mogelijk door moeten geven aan de inlichtingendiensten. H.C zegt dat CRD hier nogal een vrij goed overzicht van heeft, maar vindt dit niettemin een geschikt onderwerp voor de I.D.-vergadering.
- 3.

H.B. ziet, dat De Waarheid-persfotograaf een aanklacht tegen professor heeft ingediend bij de Officier van Justitie in Amsterdam wegens poging tot mishandeling en diefstal van het fotoapparaat. H.B. gelooft, dat wij zo spoedig mogelijk de behandelende officier van de feiten in kennis moeten stellen, omdat wij hier een kans hebben een flinke schop terug te geven. Afgesproken wordt, dat CRD het initiatief zal nemen en zich eventueel met B zal verstaan als hij background gegevens tekort komt.

Dit is uitgewerkt door een van de "leerlingen" van B, , die als tweede product een bijzonder aardige sociografie heeft gemaakt over het communisme in Limburg. De conclusie hiervan is dat het communisme in Limburg een import product is; van 250 CPN-leden, zijn 173 buiten Limburg geboren. voegt een soort prognose aan de analyse toe. H.B. is zeer enthousiast over de kwaliteit van dit werk.

H.B. heeft een -rapport voor zich, handelende over de doorreis van de Amerikaanse communist, , via Schiphol, waar ook de Sowjetvertegenwoordigers aanwezig waren, e.a. . Het zou nuttige achtergrond vormen voor CR, maar de compartimentatie verbiedt H.B. het aan CR te geven. Men is het er over eens hoe onsinnig dit is, daar natuurlijk CR op de hoogte is van het bestaan van de bron, maar er wijselijk over zwijgt. PH.BVD stelt voor dit geval in te brengen bij het algemene gesprek over de compartimentatie, dat hij op korte termijn wil doen plaats hebben.

PH.D deelt mede, dat wij nog steeds geen bericht hebben dat de tas van K/Z terug is gevonden.

PH.D memoreert het geval van Dr.Drees, wiens tas door het zoontje van de bode was verloren, maar die hij gauw terug had omdat hij met luidspreker door de stad het verlies heeft laten emroepen. Marine is nog niet verder gegaan dan een advertentie te plaatsen, twee dagen nadat de tas verloren is.

26 januari 1961.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVS~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

PH.BVD herhaalt wat hij gisteren gevraagd heeft t.a.v. de verloren tas van , namelijk wat de B.V.D. nu nog kan doen.
H.D zet uiteen, dat evaluatie en opsporing ter hand zijn genomen en los van elkaar staan. Voor de evaluatie is een commissie van de N.T.R. benoemd, die een deskundig oordeel kan geven en t.a.v. opsporing hebben wij het advies gegeven de Hoofdcommissaris in te schakelen, zodat een maximum aan activiteit van de zijde van de Haagse Politie verwacht kan worden. Op vraag van PH.BVD zegt H.D, dat de verantwoordelijkheid t.a.v. de security van de stukken die in de tas zaten, door de Ministers van Binnenlandse Zaken en Defensie wordt gedeeld.
PH.BVD heeft toch het gevoel, dat er niet genoeg pressie wordt uitgeoefend. Ook uit de reactie van de heer , die op de hoogte was van de inhoud van de tas, heeft PH.BVD niet de indruk gekregen dat Buitenlandse Zaken voldoende gealarmeerd was.
Vanmiddag zal PH.BVD dus tegen over de zaak beginnen en hem mededelen dat hij zijn Minister van Binnenlandse Zaken in kennis moet stellen van het verlies.

KB/G heeft via van gehoord, dat op een politiecourse in Heelsum bleek, "dat een politiemans belast was geworden met het maken van een studie van de verhouding tussen de I.D.'s en de B.V.D. De enige verbinding die daar goed was afgekomen, was Amsterdam geweest". zal dit verhaal aan H.KCP vertellen.
PH.BVD is van mening, dat dit slaat op de actie van en gelooft dat het volgende verhaal hier door heen speelt: PH.BVD had gehoord, dat Dr. in een causerie voor de politie had gezegd dat hem gebleken was dat veel mensen van de recherche bijzonder grote bezwaren hadden, tegen het werken met de B.V.D. Dr. , hierover door PH.BVD geïnterpelleerd, vertelde het volgende. Op 18 november j.l. heeft hij voor een politiegezelschap in Heelsum gesproken over "De Ambtenaar en de Samenleving" en de politie-inspecteurs vrij algemeen verweten dat zij zich bijzonder weinig als ambtenaar voelen. Verder had hij er bij herhaling op gewezen dat de inspecteurs onvoldoende achter de mensen van hun recherche staan, met name diegenen die moeite hebben met het fijne werk en hierbij vooral de I.D.-mensen genoemd. Zoals Dr. PH.BVD later mededeelde, wist hij dat dit bij sommigen van de inspecteurs kwaad bloed had gezet. Dr. was slecht te spreken over het peil van vele inspecteurs en was van mening dat veel van hun werk door adjudanten kan worden verricht. Dr. was wel nieuwsgierig te weten hoe het hem door PH.BVD vertelde verhaal in de wereld was gekomen. PH.BVD denkt nu dat al borrelende de zaak wat door elkaar heeft gehaald.

OCHTENDBESPREEKING op zaterdag 28 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~

PH.BVD vertelt over de benoeming van de opvolger van
bij de I.D. Amsterdam.

Op vraag van PH.BVD vertelt H.D dat gisteren zich een manspersoon tele-
fonisch heeft gemeld naar aanleiding van de advertentie over de tas. De
man deelde mede, dat hij inlichtingen kon geven en zou zich 's middags
vervoegen bij het huis van . Hij is echter niet gekomen.
Een ontvangstcomité zit in het huis te wachten.
PH.BVD heeft gisteren niet verder aangesproken, omdat de zaak
toen net in het stadium was dat men de man verwachtte.

PH.BVD is de kwestie van nog aan het onderzoeken (notulen giste-
ren).

H.B ziet dat De Waarheid de resolutie van de Franse communistische partij heeft afgedrukt, waarin en veroordeeld worden. Het blijkt wel dat het behoorlijk rommelt in de P.C.F.

H.KA deelt mede, dat de heer gisterenmiddag zich op de hoogte heeft gesteld van de COBO-stukken, ter voorbereiding van zijn werkzaamheden als hoofd van het COBO-bureau. Volgende week zal H.KA een nieuw gesprek met de heer hebben en zou dan ook graag een beslissing

van PH.BVD willen hebben, zodat hij ingeschakeld kan worden en hij aan de eerstvolgende COBO-vergadering kan deelnemen. De toekomstige functie van de heer brengt met zich mee, dat hij bij alle afdelingen terecht moet kunnen.

H.KA is anderhalf uur bij de heer Mijnlief geweest, die begon te vragen of de berichten in de courant over het vertrek van H.BVD en de benoeming van PH.BVD het gevolg waren van een lek. H.KA heeft de heer Mijnlief de -lijsten overhandigd, waarop hij binnen korte tijd zal reageren. Verder heeft H.KA met hem gesproken over het gebrek aan security bij de Kabinetten van de Commissarissen der Koningin, waar hoog-gerubriceerde stukken worden bewaard. De heer Mijnlief toonde zich zeer geïnteresseerd en afgesproken is dat wij aan de Minister van Binnenlandse Zaken zullen schrijven, die het dan met de Commissarissen der Koningin kan opnemen. De heer Mijnlief krijgt hiervan dan een copie. H.KA heeft de BVA voor assistentie bij het opstellen van een brief aan de Minister naar afdeling D verwezen. Een van de brieven die wij in 1955 hebben ontvangen, heeft geleid tot de -operatie. De andere brief bevatte een verzoek om anderseortige gegevens en op vraag van de heer Mijnlief heeft H.KA hem gisteren verzekerd dat wij over deze gegevens beschikken en ze binnen enkele uren kunnen leveren. De heer Mijnlief ging hiermee accoord.

28 januari 1961.

OGHTENDBESPREEKING op maandag 30 januari 1961

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

Op opmerking PH.BVD naar aanleiding van de notulen van zaterdag zegt H.KA, dat hij inmiddels de heer _____ aan de telefoon heeft gehad en zich voorstelt een nader gesprek met deze te hebben, waar hij dan PH.BVD later bij zou willen halen.
PH.BVD gaat hiermee accoord.

H.B ziet in De Waarheid dat nu Dr.van Dranen _____ naar voren treedt in de Ketelaer-affaire. Hij heeft een adres gericht aan de Gemeenteraad, waarin hij verzoekt een commissie van onderzoek in te stellen. Men spreekt er over dat de vage conclusie was getrokken, dat Van Dranen wel eens een van de tipgevers zou kunnen zijn - na dit artikel wordt het wel een sterke aanwijzing.

H.D deelt mede, dat er geen nieuwe ontwikkelingen zijn rondom de tas van K/Z. De Chef Marine Staf heeft beslist dat inschakelen van de pers ongewenst was met het oog op de onvermijdelijke ruchtbaarheid die dit met zich mee zou brengen.
H.C vindt dit naïef van de Chef Marine Staf; kwaadwillenden zien ook zonder dat wel dat de documenten van grote waarde zijn

OVJ gelooft dat de coördinatie bij de behandeling van de zaak een en ander te wensen over heeft gelaten. De heer die zaterdag bij OVJ zou komen voor een familiebezoek, belde af omdat hij wacht moest zitten. Hij vertelde toen tevens dat hij persoonlijk en uit eigen middelen de advertentie heeft gezet.

H.D verdedigt de Marine tegen de milde critiek van de vergadering.

30 januari 1961.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 31 januari 1961 8

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - H.C - ~~PH.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~

H.B. leest uit De Volkskrant een bericht voor behelsende mededelingen door Generaal Mathon over de civiele verdediging, ter gelegenheid van een lunch van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid in Groningen. Het relaas heeft de teneur van: "Das Vaterland kann ruhig sein".

H.KA gelooft niet, dat dergelijke voorlichting op de weg van Generaal Mathon ligt, of hij zou gesanctioneerd moeten zijn door de Regering. De inhoud van dit bericht geeft H.KA eerder de indruk dat Generaal Mathon méér stappen naar voren heeft gedaan dan helemaal de bedoeling was.

PH.D neemt aan, dat Generaal Mathon door de Regering gemachtigd is tot het doen van uitlatingen, al kan hij ook niet zien dat dit nu de juiste manier is.

PH.D zet uiteen, dat deze voorlichting het probleem is waar de Regering al jaren tegen aan heeft zitten kijken, namelijk: wat moeten wij zeggen over de defensievoorbereiding. Minister Drees was een bijzonder sterk tegenstander van elke voorlichting op het gebied van de civiele verdediging, met uitzondering van die gevallen die voor Kamerbehandeling in aanmerking kwamen, of gevallen waarvoor wettelijke maatregelen getroffen moesten worden. Na talloze conferenties van deskundigen is men de laatste jaren eigenlijk tot de overtuiging gekomen, dat wil men überhaupt iets bereiken, men door de sure appel heen moet bijten en op adequate wijze het volk aan het verstand moet brengen wat het te wachten staat. Nog kort geleden heeft PH.D met mensen van de B.B. zitten praten, die hem vertelden dat men ook in die hoek overgaat tot een veel uitgebreidere voorlichting. Het is duidelijk dat het besluit is gevallen om het Nederlandse volk te gaan voorlichten, dat zich in de loop van de tijd op heel harde waarheden zal moeten voorbereiden. Wij kunnen dus in de eerstkomende tijd meer

- dergelijke -

dergelijke publicaties verwachten, gelooft PH.D. Hoe het ook zij, de uitingen van Generaal Mathon getuigen van grote naïviteit en men verwacht dan ook zeker reacties.

H.B ziet in de courant, dat de Canadezen de graanleveranciers van communistisch China gaan worden, hetgeen wel tekenend is voor de noodtoestand die daar heerst en verder voor het feit dat de S.U. hier verstek laat gaan.

H.KA heeft een nota van KA2, waarin wordt gemeld dat men zich op de a.s. vergadering van de Speciale Benelux Commissie bezig zal houden met de toelating van de deelnemers aan de Europa-Mars voor Ontwapening, die begint en eindigt in Londen. Vertegenwoordigers van de Wereld Vredes Raad hebben enige maanden geleden hun instemming met een dergelijke mars betuigd. Buitenlandse Zaken heeft de zaak ingebracht en H.KA zal graag van H.B nadere gegevens vernemen t.b.v. die Commissie.

PH.D deelt mede, dat er niets naders te melden is over de tas, behalve dat hijzelf Marine heeft aangeraden ervoor te zorgen dat er een publicatie komt in het politie-opsporingsregister en de Grensveiligheidsdienst in te lichten. Het is nu wel duidelijk, aldus PH.D, dat de zaak óf in malafide handen is, óf eenvoudig weg is.

Marine is duidelijk tegen elke publiciteit; hetzij per luidspreker, zoals H.D de allereerste dag heeft aangeraden, hetzij door een publicatie op de voorpagina van de courant.

OVJ brengt verslag uit van zijn onderhoud van gisteren met CAMELBEECK. Hij zal hier een verslag van opstellen.

PH.D ziet Cammelbeeck wel eens op de televisie waar hij zich dan geheel als glamour-boy gedraagt. Het is duidelijk dat Cammelbeeck zeer rancuneus is ingesteld en steeds meer afdrijft naar de andere kant.

H.B heeft met KB/N overlegd en zou willen voorstellen dat voortaan in de KB/N dagstaat die gegevens in het kort worden opgenomen, die bij B. passeren en betrekking hebben op het internationale communisme. Deze informatie is langzamerhand zo verweven met de informatie die wij uit onze operaties krijgen, dat een kleine uitbreiding van de dagstaat in deze zin aan een behoefte zal voldoen.

Besloten wordt een proef te nemen, waarbij speciale aandacht zal worden gewijd aan beknepte redactie.

31. januari 1961.